

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
V NITRE
FAKULTA ZÁHRADNÍCTVA A KRAJINNÉHO
INŽINIERSTVA**

1131940

BAKALÁRSKA PRÁCA

2011

Monika Bašová

SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
V NITRE
FAKULTA ZÁHRADNÍCTVA A KRAJINNÉHO
INŽINIERSTVA

RIEŠENIE VIDIECKEHO ULIČNÉHO PRIESTORU
SO ZAMERANÍM NA OPLOTENIE A ZELEŇ

Bakalárska práca

Študijný program: Záhradná a krajinná architektúra
Študijný odbor: 6.1.17 Záhradná a krajinná architektúra
Školiace pracovisko: Fakulta záhradníctva a krajinného inžinierstva
Školiteľ: Ing. arch. Ivan Čitáry, PhD.
Konzultant:

Nitra 2011

Monika Bašová

Čestné vyhlásenie

Podpísaná Monika Bašová vyhlasujem, že som záverečnú prácu na tému „Riešenie vidieckeho uličného priestoru so zameraním na oplotenie a zeleň“ vypracovala samostatne s použitím uvedenej literatúry.

Som si vedomá zákonných dôsledkov v prípade, ak uvedené údaje nie sú pravdivé.

V Nitre 23. mája 2011

Monika Bašová

Pod'akovanie

Touto cestou sa chcem srdečne poďakovať Ing. arch. Ivanovi Čitárymu, PhD. za odborné rady a skúsenosti, ktoré mi pomohli pri vypracovaní mojej bakalárskej práce.

Abstrakt

Oplotenie je definované ako líniová stavba, ktorá vyznačuje hranice pozemku a vymedzuje náš súkromný priestor od uličného priestoru. Čoraz viac pozornosti sa sústreďuje na vhodný výber oplotenia, ktorý je podstatným prvkom v nadväznosti na architektúru budovy a je neodmysliteľnou súčasťou uličného priestoru.

Predkladaná bakalárska práca „Riešenie vidieckeho uličného priestoru so zameraním na oplotenie a zeleň“ rieši problematiku vidieckeho uličného priestoru vo viacerých rovinách:

Zhodnotenie doterajších foriem a rôznych druhov vidieckych oplotení vo vzťahu k verejnému uličnému priestoru.

Analýza problematiky oplotenia vzhľadom na architektonickú, estetickú a účelovú funkčnosť v nadväznosti na architektúru budovy a na uličný priestor.

Preukázanie vhodnosti a nutnosti vidieckych oplotení na konkrétnej ulici vo vybranej obci so zapojením vhodných druhov zelene, na základe získaných výsledkov, teoretických poznatkov a terénneho prieskumu.

Výsledky bakalárskej práce by mali prispieť metódou zhodnotenia súčasnej problematiky vidieckych oplotení k úprave a začleneniu sa do uličného priestoru použitím vhodného oplotenia, s dôrazom na zlepšenie kvality predzáhradiek vhodným výberom zelene.

Kľúčové slová: oplotenie, zeleň, uličný priestor, predzáhradka, vidiek

Abstract

Fencing is defined as a liner building, which marks the boundary of the land and defines our private space from the street area. More and more attention focuses on the appropriate selection of fencing, which is an essential element in relation to architecture and building is an inseparable part of the street area.

The present thesis „Tackling rural street area with a focus on fencing and greenery“ solves the problem of the rural street area in the several levels:

Evaluation of existing forms and types of rural fencing in relation to a public street area.

Analysis of the fencing issue with regard to architectural, aesthetic and dedicated functionality in response to the architecture of the building and the street space. Demonstration of need and rural fencing on a particular street in the selected villages with the involvement of the appropriate type of vegetation, on the basis of the results obtained, theoretical knowledge and field survey.

The results thesis should contribute by evaluation of the current issues of rural fencing to the adaptation and integration into the street area with suitable fencing, with an emphasis on improving the quality of the front gardens the appropriate choice of the greenery.

Key words: fence, greenery, street space, front garden, countryside

Obsah

Zoznam tabuliek	8
Úvod	9
1 Prehľad literatúry	10
1.1 História vidieckeho osídlenia na Slovensku	10
1.1.1 Charakteristika a rozdelenie vidieckych sídel.....	11
1.2 Súčasný stav vidieka.....	12
1.2.1 Charakteristika a znaky vidieka	12
1.2.2 Typy bytovej výstavby.....	13
1.2.3 Negatíva ulíc	14
1.2.4 Tvorba uličného priestoru	14
1.3 Vývoj oplotenia na Slovensku	15
1.3.1 Brány v dedinskom prostredí	15
1.4 Charakteristika a funkcia oplotenia	16
1.4.1 Vhodný výber oplotenia.....	17
1.4.2 Požiadavky kladené na oplotenie	18
1.4.3 Negatíva oplotenia	20
1.5 Typy oplotenia.....	20
1.5.1 Oporné steny	24
1.5.2 Plotové tvarovky	26
1.5.3 Základy oplotenia.....	27
1.5.4 Konštrukcia plotu.....	28
1.5.5 Brána a bránka	29
1.6 Predzáhradka	29
1.6.1 Druhy predzáhradiek.....	31
1.7 Zeleň v obytnom uličnom priestore.....	32
1.7.1 Dreviny	33
1.7.2 Kvetiny.....	36
1.8 Príslušenstvo oplotenia.....	39
2 Cieľ práce.....	41
3 Metodika práce a metódy skúmania	42
4 Výsledky práce	43

4.1	Vymedzenie hranice riešeného územia	43
4.1.1	Opis riešeného územia	43
4.2	Charakter zastavania územia	44
4.2.1	Oplotenie vo vzťahu k súčasnej výstavbe	44
4.2.2	Vzťah oplotenia k uličnému priestoru v riešenej obci	46
5	Záver.....	47
6	Zoznam použitej literatúry.....	48
7	Prílohy	51

Zoznam tabuliek

Tab. 1	Základné druhy oplotenia podľa použitého materiálu a ich vhodné či nevhodné začlenenie sa do vidieckeho uličného priestoru v riešenej obci Ružindol podľa získaných pohľadov v danom teréne	46
--------	---	----

Úvod

Pohľad na upravené predzáhradky a oplotenia je v súčasnosti málo výdaným javom. Dnešnému plotu stále častejšie kladieme za úlohu zabrániť pohľadu do vnútra nášho nedotknuteľného teritória. Plotmi sa oddeľujeme nielen od ulice, ale aj od susedov. Žijeme medzi plotmi.

Bakalárska práca rieši oplotenie ako problém mnohých vidieckych rodinných domov, kde oplotenie je nevhodným spôsobom začlenené do uličného priestoru a svojím materiálom nenadväzuje na architektúru domu. Zaoberá sa problematikou oplotení a predzáhradiek vo vidieckom uličnom priestore. Hodnotí ich celkový stav v konkrétnej obci a má za úlohu prispieť k zlepšeniu kvality zelene v predzáhradkách a začleneniu sa do konkrétneho uličného priestoru vhodným výberom oplotenia.

Je potrebné sledovať vývoj a smerovanie úprav oplotenia a predzáhradiek pri rodinných domoch. Pri porovnaní dosiahnutých výsledkov s názormi autorov možno konštatovať, že uličný priestor sprevádzajú mnohé problémy, hlavne kvalita životného prostredia, znečistenie ovzdušia a hluk. Negatívam môže predísť dostatok zelene a vhodný výber oplotenia. Najvhodnejšie je zdôrazniť kvalitu zelene v predzáhradkách a začleniť ju do okolia svojou otvorenosťou.

Pri spracovaní tejto bakalárskej práce sme vychádzali z pohľadov a terénneho prieskumu v riešenej obci Ružindol. K výsledkom sme sa snažili dospieť metódou zhodnotenia súčasnej problematiky vidieckych oplotení. Vytvorením vlastných návrhov oplotení a predzáhradiek chceme dospieť k začleneniu sa do uličného priestoru s použitím vhodného oplotenia a kvalitným výberom zelene do predzáhradiek.

---

1 Prehľad literatúry

1.1 História vidieckeho osídlenia na Slovensku

Korene osídlenia Slovenska siahajú hlboko do praveku. Definitívne osídlenie sa však začína obdobím príchodu našich slovanských predkov a bolo sústredené v nížinných oblastiach. Intenzívnejšie osídľovanie horských oblastí sa začína hlavne po vzniku uhorského štátu. Najvýznamnejšiu etapu osídľovania týchto oblastí predstavuje kolonizácia v 13. a 14. storočí spojená nielen s rozvojom ťažby a spracovania rúd, ale tiež s roľníckym osídlením tých oblastí, ktoré boli dovtedy osídlené redšie. V 16. a 17. storočí pokračovalo osídľovanie najvyššie položených horských oblastí. Často sa táto kolonizácia nazýva valašská, lebo súvisela s rozvojom nového spôsobu chovu oviec založeného na horskom, valašskom salašníctve, pri ktorom sa vypásali najvyššie položené pasienky. V 16. storočí pokračuje osídľovanie niekoľkých menších oblastí Slovenska kopaničiarskou kolonizáciou. V nasledujúcich storočiach je už vznik nových sídiel len veľmi ojedinelý (Benža, Slavkovský, 1983).

Medzi najvýznamnejšie faktory, ktoré pôsobili nielen pri osídľovaní regiónu, ale aj pri vzniku sídelných typov obcí, patrí najmä konfigurácia terénu, úrodnosť pôdy a existencia vodných zdrojov. Prevažne nížinný charakter umožňoval vytvárať voľnejšie zoskupenia domov v porovnaní s horskými oblasťami Slovenska, aj keď ide o ten istý typ. Úrodnosť pôdy ovplyvnila vznik dedín, ich hustotu (Kolektív pracovníkov NPaKC, 1998).

Základnými materiálmi na stavbu ľudského obydľia boli na území Slovenska od najstarších čias až po 19. storočie drevo a hlina. V 19. storočí sa k nim vo väčšom rozsahu pridružila surová i pálená tehla a kameň. V nížinných oblastiach, ktoré predstavujú najstaršie sídelné územie, sa obidva materiály používali v kombinácii. Budovali sa tu však aj domy výlučne z hlíny alebo len z dreva (Benža, Slavkovský, 1983).

1.1.1 Charakteristika a rozdelenie vidieckych sídel

Dediny (obce) – predstavujú kompaktný typ vidieckeho sídla s jasnou urbanistickou štruktúrou a účelovými funkciami (Feriancová, 2005).

Vidiecke sídla sú teda výsledkom dlhodobého osídlovacieho procesu príslušného územia, regiónu. Ich podstatou je poľnohospodársky charakter výroby, ktorý zároveň spôsobil zmenu pôvodnej štruktúry krajiny na druhotnú štruktúru (Feriancová, 2005).

Vidiecke sídla sa rozdeľujú na (Benža, Slavkovský, 1983):

Rozptýlené sídla – reprezentujú mladšie osídlenie

Kompaktné sídla – reprezentujú staršie osídlenie

Dediny sa podľa pôdorysu a usporiadania jednotlivých usadlostí delia na (Benža, Slavkovský, 1983):

Nepravidelné formy - reprezentuje hromadná a reťazová dedina. V hromadnej dedine majú usadlosti rôznu orientáciu. Sú postavené podľa možností terénu, pričom vytvárajú sieť nepravidelných ulíc a uličiek.

Reťazovú dedinu - predstavujú zhluky pravidelne alebo nepravidelne postavených usadlostí, pričom však nie je vytvorená súvislá ulica. Reťazové obce patria k najdlhším na Slovensku.

Pravidelné formy - reprezentujú ulicovka, dedina bez návsi a dedina s návšou. Usporiadanie usadlostí v oboch formách je veľmi pravidelné. Na Slovensku prevláda radová zástavba obcí. Usadlosti sú postavené tak, že sa vždy strieda štítom orientovaný dom s dvorom. V mestečkách, ale i v dedinách západného Slovenska sa vyskytuje i líniová zástavba.

Ulicovky - sú dediny, ktoré vytvára jeden alebo dva rady pravidelne postavených usadlostí pozdĺž cesty, prípadne potoka. Vývojom sídla sa takto z jednoduchého pôdorysu vyvinuli dediny so zložitým pôdorysom paralelných alebo križujúcich sa ulíc.

Dediny s návšou - majú vo svojom pôdoryse väčší nezastavaný priestor pravidelného tvaru, ktorý sa nazýva náves. Náves môže mať trojuholníkový alebo obdĺžnikový tvar. Štvorcový tvar návsi majú tie dediny, ktoré boli v minulosti mestečkami, ale stratou svojho pôvodného hospodárskeho významu sa z nich stali dediny.

1.2 Súčasný stav vidieka

Pre väčšinu súčasných dedín je príznačná takmer úplná strata pôvodnej funkčnej väzby zástavby na okolitú krajinu. Túto predtým samozrejmu väzbu (usadlosti so záhumniami) jednorázovo zrušila kolektivizácia. K jej obnoveniu nedochádza ani napriek majetkovým reštitúciám (a zrejme ani nedôjde). Z hľadiska pracovnej viazanosti vidieckeho obyvateľstva na poľnohospodársku produkciu sa poľnohospodárstvo stalo javom periférnym, ktorý sa presunul mimo zastavané územie sídla. Pritom sídlo zostáva poľnohospodárskou výrobou obkľúčené. Ak sa aj vracia poľnohospodárska prevádzka do dediny, alebo tam zostala, nič to nemení na skutočnosti, že dochádza k vysídľovaniu vidieckeho obyvateľstva z krajiny. Tiež vidiecka zástavba stále stráca niekdajší ráz. To sa prejavuje paradoxným susedstvom niekedy až rádovo rozdielných štandardov stavieb. Súhrnne možno povedať, že vidiecka zástavba prechádza procesom akejsi chaotickej individualizácie nesúcej znaky "pomešteniá" (Feriancová, 2005).

1.2.1 Charakteristika a znaky vidieka

Vidiek je charakteristický zvláštnym pozemkovým systémom. Identitu vidieckych sídel určuje charakter pozemkov a umiestňovanie stavieb na nich. Charakteru pozemku na vidieku zodpovedá charakter domu. Tradíciou dedinského domu je spolupatričnosť k domoradiu. V našich podmienkach je to dom orientovaný štítom alebo strechou do ulice, dom voľne postavený alebo radovo spojený v uličnom domoradí. Je to dom so sedlovou alebo valbovou strechou, orientovaný miestnosťami do dvora (Feriancová, 2005).

Na Slovensku sa zvyšuje záujem ľudí o bývanie na vidieku. Najmä vo vidieckych sídlach prímestského typu, v „hybridných“ obytných štruktúrach nájdú vlastnú sebarealizáciu ľudia so sklonmi k hospodáreniu, remeslu, pohybu na čerstvom vzduchu a vzťahu k susedským formám spoluzitia. Takéto bývanie by mohlo intenzifikovať hustotu osídlenia a posilniť špecifické kultúrne tradície bývania na vidieku. Citlivo treba usmerniť parceláciu a realizáciu dedinských domov, ktoré sa od nepamäti vyznačovali vlastnou typológiou a zhmotňovali identitu sídla so znakmi tradície. Dedinský dom mal

---

v minulosti svoje jednoznačné znaky – od osadenia v krajine cez väzbu na domoradie, charakteristickú parceláciu, výškové osadenie a ďalšie znaky hospodárskeho zázemia až po farebnosť a prírodný materiál na fasáde spolu s výtvarnosťou architektonického a konštrukčného detailu. Podčiarknutie znakov vidieckeho domu treba vždy chápať ako klad a podporovať vytváranie harmonického vidieckeho osídlenia (Szomolányiová a i., 1999).

1.2.2 Typy bytovej výstavby

Samostatne stojaci rodinný dom – je základným typom rodinného bývania. Jeho voľné umiestnenie na pozemku vytvára optimálne podmienky na uplatnenie ďalších predností, ku ktorým patrí univerzálna orientácia na svetové strany, dostatočné oslnenie, vetranie, výhľad a priaznivé podmienky na bývanie počas celého životného cyklu. Pri šírke pozemku 15 – 17 m a bežnej šírke priečelia rodinného domu (cca 10 m) sa odporúča umiestnenie rodinného domu bližšie k okraju pozemka (Szomolányiová a i., 1999).

Radový rodinný dom – patrí medzi skupinové formy rodinnej zástavby. Vzniká radením jednotlivých objektov rodinných domov bezprostredne vedľa seba, so spoločnými štítovými alebo požiarnymi stenami. Pôdorys každej sekcie zaberá celú šírku pozemkov. Domy radovej zástavby možno zastavať v priamke, uhlopriečne (hrebienková zástavba), v úskokoch, u uhlovými pôdorysnými formami a výškovou členitosťou (Szomolányiová a i., 1999).

Viacbytové rodinné domy – sú novou preferovanou formou bývania, spájajúcou pozitíva individuálneho rodinného domu a bytového domu. Takýto dom môže mať rôznu podobu a diferencovanú podlažnosť. Vo vyššej časti môže mať charakter napr. pavlačového domu, v spodnom podlaží môžu z neho vyrastať „rodinné domy“ s predzáhradkami. Pre úsporu pozemkov, ekonomickú a realizačnú stránku sú v zahraničí častým spôsobom výstavby (Szomolányiová a i., 1999).

1.2.3 Negatíva ulíc

Nárast automobilovej dopravy obmedzil život na ulici. Dopravné cesty, hlavne vyššej triedy boli rozšírené, aby vyhovovali rastúcim požiadavkám rýchlosti vozidiel, čo sa nepriaznivo premietlo do obrazu uličného priestoru. Bezpečnosť pohybu peších sa zhoršila. Hluk, prašnosť a exhalácie obťažujú ľudí na ulici a v bytoch (Supuka, Feriancová a i., 2008).

Vzhľad ulíc na dedinách nezodpovedá dnešným spoločenským a výtvarným predstavám. Aj keď najväčšie estetické zmeny na dedine sa dotkli stavieb, väčšina nedostatku spočíva hlavne v neupravených spoločne užívaných priestoroch. Najväčšou chybou bolo neuvážené a necitlivé umiestňovanie rodinných domov podľa katalógových projektov do súčasnej zástavby. V staršej zástavbe bol obraz ulice miestami narušený novostavbami, ktorým predchádzala príprava staveniska formou čiastočne demolovanými dvornými zástavbami. Novostavby, zasunuté v kompletnej radovej zástavbe medzi obnažené štíty, najhoršie a natrvalo narušili uličný priestor. Nepriaznivý vzhľad uličného priestoru spôsobujú ploché strechy novostavieb, odlišne stvárnené priečelia a predzáhradky, ohraničené murivom. Kompaktná zástavba je rozkúskovaná domami, často prevyšujúcimi okolitú zástavbu (Supuka, Feriancová a i., 2008).

1.2.4 Tvorba uličného priestoru

V uličnom priestore ide predovšetkým o vytvorenie kľudného, dobre vybaveného obytného prostredia s upravenými domami a všade tam, kde sú k tomu podmienky s hodnotnými plochami zelene. Cieľom je vytvorenie "obytnej ulice" pre dobrú životnú pohodu ľudí (Supuka, Feriancová a i., 2008).

Uličný priestor tvoria plochy využívané k rôznym účelom, steny a strechy príľahlých domov a ďalšie objekty, ktoré sa v ňom nachádzajú, napr. oplotenie, stĺpy a pod. Staršiu zástavbu ulice tvoria prevažne prízemné domy so sedlovými strechami. Len v miestach, kde vzhľadom k malým šírkam priečeliu domov boli povolené nadstavby pre rozšírenie bývania, je hladina zástavby vyššia, avšak nepresahuje dve

---

nadzemné podlažia. Podstatnejšie rozdiely sú v usporiadaní zástavby (Supuka, Feriancová a i., 2008).

Zeleň v uliciach je ovplyvnená dopravou, vedením podzemných sietí, šírkou ulice a výškou okolitej zástavby, pôdnymi podmienkami. Dá sa povedať, že uličné prostredie je pre vysokú verejnú zeleň problematické (málo miesta, vplyv solenia komunikácií, zatienenie budov). Forma zelene tu môže byť pásová, alebo bodová. Pásky ohrozené zimným solením je vhodné ponechať len zatrávené, ostatné je vhodné pokryť nízkymi pôdopokryvnými krami v kombinácii so stromami. Stromy nesmú tieniť záhradkám ani bytom, mali by mať preto užší, pyramidálny tvar (Supuka, Feriancová a i., 2008).

1.3 Vývoj oplotenia na Slovensku

Hranice usadlosti boli sčasti vymedzené stenami postavených budov, zatiaľ čo ostatné hranice, najmä zadnej časti usadlosti, boli vymedzené najrôznejšími formami plotov. Veľmi starou formou bol živý plot z nízkych tŕnistých kríkov. Staré formy plotov predstavujú aj ploty s horizontálnym výpletom, ktoré sa vyskytovali na južnom a východnom Slovensku. Stavali sa tiež ploty vypletané zvislo. Robili ich z prútov alebo tenkých štiepaníc. V južných oblastiach Gemera sme sa stretli dokonca s palisádovým plotom, ktorý vytvoril rad hrubých dosák vsadených do zeme a vo vrchnej časti spojených pletením z prútov. Palisádový plot patrí k najstarším opevňovacím technikám, ktoré sa používali už v staroveku. Najmladšími formami plotov sú latkové a doskové ploty. Mohli sa rozšíriť až vtedy, keď bolo možné bez problémov získať rezivo, čo súviselo s rozvojom píl na Slovensku. Na celom území Slovenska, s výnimkou južných častí, sa latky a dosky na plotoch pribíjali zvislo na priečne pánty upevnené v stĺpkoch. V južných oblastiach boli dosky na ploty pribíjané vodorovne (Benža, Slavkovský, 1983).

1.3.1 Brány v dedinskom prostredí

V 19. storočí bola väčšina dvorov usadlostí z prednej strany od ulice otvorená. V tomto období boli brány budované len v prímestských obciach, v snahe priblížiť sa mestskému chápaniu vzhľadom na ulice, alebo v trojbokých či štvorbokých usadlostiach

---

v horských oblastiach, ktoré sme už spomínali. Všeobecne sa začali dvory roľníckych usadlostí uzatvárať bránami na prelome 19. a 20. storočia a najmä po prvej svetovej vojne (Benža, Slavkovský, 1983).

V oblastiach dreveného staviteľstva boli brány vysoké, s rámovou konštrukciou, ktorá bola krytá šindľovou strieškou. Krídla brány boli z dosák a latiek, často v hornej časti ozdobné vyrezané. Vyskytovali sa tiež nižšie dvojkrídlivé brány zavesené na stĺpoch. V obciach na východných svahoch Malých Karpát, ale aj v Turci, kde sa vyskytovali murované domy, boli brány murované. Otvor brány bol najčastejšie vymurovaný do oblúka, zriedkavejšie bol pravouhlý s vrchným dreveným prekladom. Krídla brán boli plné, z hrubých dosák, ktoré boli ozdobne kladené a profilované. Ako vchod pre ľudí slúžila samostatná bránička alebo dvere v jednom z krídiel brán. V nížinných oblastiach južného a východného Slovenska boli brány nízke, zavesené na drevených alebo niekedy i kamenných stĺpkoch. Kamenné brány a bráničky, často zdobené tesanou výzdobou, sa vyskytovali hlavne v oblasti južného Tekova (Benža, Slavkovský, 1983).

1.4 Charakteristika a funkcia oplotenia

Najvýznamnejšou funkciou oplotenia je odnepamäti ochrana pozemku a majetku na ňom. Okrem toho vymedzuje plochu a svojou výškou zvýrazňuje pozemok v priestore. Je dôležitou súčasťou záhrady, najmä v jej vstupnej časti. Vytvára prvý dojem pred vstupom na pozemok a opticky odrádza alebo pozýva návštevníka. Môže podčiarknuť stavbu domu alebo – pri nesprávnom výbere koncepcie, formy či materiálu plota – jej architektúru potlačiť. Zároveň má oplotenie vo vstupnej časti i technické a prevádzkové funkcie, ktorým sa musí riešenie podriadiť. Pri konštrukcii oplotenia je najnáročnejšie nájsť správne proporcie medzi jeho estetickou pôsobivosťou a praktickou funkciou (Lešinská, 2004).

Oplotenie je ešte stále najjednoduchšou a podľa spôsobu realizovania aj najlacnejšou možnosťou ohraničenia pozemku. Jednoduché, cenovo výhodné drôtené pletivo, ktoré dostať kúpiť na bežné metre v stavebninách, ešte aj dnes často ovplyvňuje obraz ulice v osadách vidieckeho charakteru. Je to prežitok z minulosti, keď nebolo dostatok zmyslu, a už vôbec nie dostatok peňazí, pre drahšie materiály. Plot vtedy

---

neplnil estetické funkcie, ale iba praktickú funkciu zabezpečenia vlastného majetku. Dnes, keď sa stavajú vkusné rodinné domy, nemá už nepekne pletivo, najmä z uličnej strany, nijaké opodstatnenie. Na oddelenie od susedov po bočných stranách záhrady má však ešte, rovnako ako predtým, svoj význam. Pohľad na takýto neatraktívny plot sa môže napokon zakryť výsadbou trvaliek, krov alebo popínavých rastlín (Jantra, 1994).

1.4.1 Vhodný výber oplotenia

Oplotenie je líniová stavba, ktorá je vzhľadom na svoju dĺžku finančne náročná. Jej hlavnou funkciou zostáva vymedzenie a ochrana pozemku, no je rozdiel, či nás delí od rušnej verejnej komunikácie, susedov alebo poľnohospodárskej krajiny. Na oddelenie od verejného priestoru ulice alebo od komunikácie vyberáme pevný, masívnejší a estetický plot korešpondujúci s architektúrou domu. Dôležitý je tu estetický vzhľad plotu i brány a bránky, lebo vzhľadové pôsobenie má nezastupiteľnú úlohu pri vstupe na pozemok. Od susedov nás môže oddeľovať i drôtený alebo pletivový plot. Na hranici pozemku s krajinou postačí aj živý plot. Možnosti riešenia oplotenia sú mnohostranné a výberom materiálu sa dajú prispôbiť každej situácii. Výber vhodného typu si treba vopred rozvážiť, lebo charakter plotu ovplyvňuje určitú časť vnútorného priestoru pozemku a záhradnej plochy. Vysoký plot môže značnú časť plochy tieniť, najmä ráno a podvečer, na jar a na jeseň. Zároveň treba zvážiť, či má mať plot jednotný charakter v celej svojej dĺžke alebo ho prispôbíme osobitým podmienkam daného miesta a zostavíme z drahších a lacnejších častí (Lešinská, 2004).

Pri výbere tvaru, farebnosti, výšky, členenia, ako aj materiálu navrhovaného plotu je dôležitý súlad s architektúrou rodinného domu. Inšpirujúcou môže byť farba omietky domu, okenných rámov, obkladov, ako aj materiálov a farebné riešenie zábradlí balkónov. Do vidieckeho prostredia je vhodný jednoduchší plot, v mestskom prostredí je možné použiť kombináciu viacerých materiálov, napr.: murované stĺpiky a podmurovka, drevená, kovová alebo plastová výplň alebo celokovové ploty. Pri riešení oplotenia musíme zvažovať aj naviazanie budovaného oplotenia na už jestvujúce susedné ploty (Szomolányiová a i., 1999).

1.4.2 Požiadavky kladené na oplotenie

Oplotenie má zodpovedať prostrediu a prispôbiť sa mu zvoleným materiálom, tvarom, výškou i farbou. Robí sa z dreva, kovu, betónu, múrika, plastu a z ostatných materiálov odolných proti poveternostným vplyvom, vrátane vhodných rastlín a porastov. Oplotenie nesmie prečnievať cez hranice pozemku. Tak isto aj živé ploty musia byť strihané takým spôsobom, aby ich vetvičky neprečnievali do verejného priestoru. Brány ani bránky sa nemôžu otvárať do verejného priestoru. Ak treba prekonať výškové rozdiely medzi vonkajšou a vnútornou komunikáciou, musia byť rampy a vyrovnávacie schody situované na stavebnom pozemku. Oplotenie bráni vstupu nepovolených osôb a zvierat na pozemok. Vysoké oplotenie vrátane nepriehľadných živých plotov oddeľuje dom od verejnej komunikácie, súčasne ale často výrazne zužuje priestor verejnej komunikácie (Měšťan, 1989).

Rozmery oplotenia

Vzhľad a účelnosť oplotenia závisia od použitého materiálu, rozličných detailov konštrukcie a jeho výšky. Pri rozhodovaní o výške oplotenia treba dodržať proporcionalitu medzi veľkosťou záhrady a domu. Dĺžka plotu je daná obvodovou dĺžkou parcely, no výška závisí od jeho účelu. Oplotenie do výšky 1 m je nenápadné a pri vhodnej výsadbe ho takmer nespozorujeme. Ochranný účinok je nepatrný. Plot vysoký do 150 cm tvorí jasné ohraničenie, ale ešte neprekáža oku. Plot nad 150 cm pôsobí priestorotvorne a pri výške nad 190 cm je už pohľadovou bariérou. To je výška, ktorá už veľmi dvíha náklady na realizáciu i nároky na stabilitu konštrukcie. Ideálna je výška 150 až 180 cm (pôsobí aj ako zábrana proti preskočeniu veľkého psa). Ak táto výška nestačí ako pohľadová zábrana (ak je dom na svahu a plot na úpäť), je vhodné doplniť oplotenie v exponovaných úsekoch výsadbou živého plotu (Lešinská, 2004).

Proporcie oplotenia

Pre estetickú pôsobivosť oplotenia je dôležitá správna proporcionalita daná vzdialenosťou medzi jeho nosnými prvkami - stĺpkami - , ktorá pôsobí ich pravidelným opakovaním rytmizujúco. Vhodná je dĺžka 200 až 250 cm, ktorá sa hodí aj na členenie alebo delenie rovnakých častí pri celomurovanom plote. Dĺžka jednotlivých polí (pri

---

plote s podmurovkou) má byť v proporcii k výške, najlepšie v pomere 3 : 2 alebo 3 : 1. Pomer výšky stĺpika a výšky podmurovky je tiež 3 : 1 alebo 3 : 2, ak chceme zvýšenou murovanou časťou viac izolovať priestor od ulice (Lešinská, 2004).

Štýl oplotenia

Štýl oplotenia, jeho celkové stvárnenie je výsledkom výberu použitých materiálov, vzájomného pomeru častí, rytmu ich opakovania aj striedania, mierky samotnej stavby i vzťahu k domu aj okoliu. Vyvážená kombinácia spomínaných aspektov vytvára estetické pôsobenie oplotenia dovnútra pozemku i navonok. Plot je totiž vnímaný nielen zvnútra, ale i zvonka, preto treba vziať do úvahy jeho spolupôsobenie s charakterom domu, resp. pôsobenie v širších krajinných vzťahoch, čo je zvlášť dôležité pri okrajových pozemkoch. Vstupnú časť, vnímanú spravidla z ulice, prispôbujeme architektúre domu, ale niektoré aspekty (napr. výšku) je vhodné zladiť so susednými objektmi (Lešinská, 2004).

Téma

Okrem štýlu, ktorý obsahuje tému určitého druhu, je mnoho tém, ktoré môžu byť rozvinuté v záhrade alebo obmedzené na individuálne oblasti. Najlepšie zdroje na získanie nápadov na témy záhrad sú miestne verejné záhrady a parky a, samozrejme, knihy a časopisy so záhradníckou tematikou. Mohlo by sa zdať, že jednou z najpopulárnejších tém sú farby. Môže sa použiť jednoduchý odtieň alebo kombinácia niekoľkých. Otázka je, či obmedziť tému kvitnúce kríky a kvety alebo ju rozšíriť o príslušenstvo a umelé stavby. To závisí od individuálneho vkusu, ale záhradné múry sa zriedka navrhujú, aby sa prispôbili nejakej farebnej schéme. Zvyčajne je lepšie dovoliť týmto stavbám, aby pôsobili ako prirodzené pozadie pre rastliny a iné charakteristické prvky, ktoré predstavujú zvolené odtiene (Swiftová, Szymanowski, 1999).

Kombinácia farieb

Použitie materiálových kombinácií pri vytváraní oplotenia prináša so sebou aj nutnosť kombinovať farby. Základným vodidlom môže byť priznanie prirodzenej farebnosti materiálu – kameň nech zostane kameňom (bez náteru či lesku), tehla tehlou.

Drevu môžeme priznať jeho okrovú či svetlohnedú farbu, no možné sú aj tmavohnedé alebo červenkasté tóny. Pri kovových materiáloch sa možno rozhodnúť pre sivastú farbu kovu, najmä pri vysokoleštených povrchových úpravách, alebo rôzne farebné emaily. Pri kombináciách je potom vhodné spájať teplé farby a tóny a nemiešať ich so studenými farbami. Neutrálne biela alebo čierna sú kombinovateľné s každou farbou. Svietivé farby sú pôsobivé najmä v menšom množstve a v kontraste s tlmenejším alebo neutrálnym pozadím (Lešinská, 2004).

1.4.3 Negatíva oplotenía

Na oplotenie, ktoré je umiestnené vo voľnom prostredí, pôsobia erózne vplyvy (fyzikálne) a mimo toho i vplyvy korózne (chemické). Pôsobenie oboch vplyvov sa môže prekryvať i dopĺňať a môže viesť k úplnému zničeniu materiálu. Oplotenie je vystavené rade negatívnych vplyvov. Z fyzikálnych, t.j. klimatických vplyvov je to hlavne teplo a mráz, teplotné zmeny, dážď a rosa, vietor a prach. Z chemických sú to hlavne agresívne látky obsiahnuté v ovzduší (kyseliny, plyny a pod.), soli prenikajúce do stien múrov a organické látky. Z biologických škodlivých vplyvov sú to rôzne mikroorganizmy a baktérie, huby a riasy, mach, chrobáky, hmyz a rastliny. Najväčšiu škodu spôsobuje voda. Môže byť trvale tečúca, napr. zo svahu, kedy so sebou prináša piesok, ktorý mechanicky obrusuje povrch konštrukcií. Dažďová voda pôsobí nepriaznivo na betón a omietky, z nich uvoľňuje vápno. Voda zateká do trhlín a špár pôsobením mrazu steny trhá. Čistá dažďová voda nepriaznivo napáda i kovy. Riasy, ktoré sa usadia na konštrukciách tam, kde je vlhko, vylučujú pomerne silné kyseliny, ktoré môžu postupne zničiť predovšetkým stavebné materiály obsahujúce vápno. Ak má oplotenie plniť dlhú dobu svoje poslanie, musí byť nielen vzhľadovo prijateľné a pekné, ale i konštrukčne správne vyriešené, aby jeho životnosť bola čo najdlhšia a náklady na údržbu čo najnižšie (Měšťan, 1989).

1.5 Typy oplotenía

Rozdelenie podľa účelu (Supuka, Feriancová a i., 2008):

vonkajšie oplotenie

-
- zabezpečenie ohraničenia celej parcely a ochrana súkromia
  - výškovo a opticky členené

vnútorné oplotenie

- funkčné členenie parcely

Z hľadiska trvanlivosti sa oplotenie delí na (Měšťan, 1989):

- dočasné
- stále

Základnými typmi oplotenia, ktoré sa líšia svojím pôsobením, sú (Lešinská, 2004):

Nepriehľadné oplotenie - je zvyčajne murované z rôzneho materiálu – lomového kameňa, tehál – alebo urobené z liateho betónu či rozličných prefabrikovaných dielcov alebo tvaroviek. Povrchovú úpravu môže predstavovať omietanie, škárovanie, obkladanie alebo náter (farebný, plastový - marmolit). Toto oplotenie môže čiastočne zakrývať stavbu domu. Zvonka pôsobí bariérovu, vnútri priestoru vytvára intimitu, no pri väčšej výške tieni záhradu (najmä v kútoch). Výborne chráni proti prachu, emisiám z dopravy a hluku, a pohľadom zvonka. Je masívne, nákladné a trvanlivé, šírkoovo zaberá dosť miesta (podľa použitého materiálu 20 až 50 cm). Nepriehľadné oplotenie môže byť vytvorené i hustým porastom vhodných drevín – živým plotom (strihaným i nestrihaným). Je ešte širšie, zaberá 50 až 100 cm.

Priehľadné oplotenie - je konštrukčne vytvorené zo subtílného materiálu: z kovových alebo drevených tyčiek v zreteľne vymedzených vzdialenostiach i drôteného pletiva. Priehľadné výplne sú zavesené na masívnejších nosných stĺpkoch zapustených do zeme. Toto oplotenie zaberá veľmi málo (šírkoového) miesta. Jeho výhodou je, že nezakrýva stavbu, pôsobí ľahko a netieni pozemok. Nezabraňuje prístupu drobných zvierat na pozemok (pokiaľ nie je dôkladne zapustené do zeme). Nechráni pred exhalátmi, prachom, hlukom ani pohľadmi. Pri použití drôteného pletiva je najlacnejšie. Dá sa dobre kombinovať so živým plotom alebo porastom z popínavých drevín, ktoré zabezpečia nepriehľadnosť.

Kombinované oplotenie - sa skladá z nepriehľadnej línie a priehľadných výplní. Nepriehľadnú časť tvorí podmurovka a stĺpiky a nepriehľadné výplne môžu byť z rôznych materiálov – zo zvislo kladených drevených latiek alebo z kovových profilov, vodorovne umiestnených drevených dosák, drôteného pletiva v ráme alebo

---

samonosného, keramických plotoviek a pod. Polopriehľadný typ oplotenia je veľmi vhodný na oddelenie verejného a súkromného priestoru vo vstupnej časti pozemku.

Drevené oplotenie

Drevo je najčastejším materiálom pre oplotenie, hlavne na dedine a na stavbách vo voľnej prírode. Drevené ploty sa robia z guľatiny, z celých alebo polených tyčiek, z latiek, dosiek, fošien a hranolov. Najbežnejšie používaným drevom je drevo smrekové. Lepšie než smrekové je drevo borovicové, naopak menej vhodné je drevo jedľové (Měšťan, 1989).

Z drevených plotov je najrozšírenejší plot latkový a tyčový, menej častý je plot rančerský a poľovnícky, zaujímavý je lamelový plot (Szomolányiová a i., 1999).

Výhody dreva: pri nízkej hmotnosti má dobrú únosnosť a dobré tepelnoizolačné vlastnosti, proti poveternostným vplyvom je odolnejšie než oceľ a vo veľkomestskom ovzduší netrpí agresívnymi vplyvmi atmosféry. Ale všetko čo má prednosti, má aj svoje určité nedostatky. U dreva je to predovšetkým smršťovanie a botnanie dôsledkom vysychania alebo prijatím vlhkosti (Měšťan, 1989).

Druhy drevených plotov (Měšťan, 1989):

- Tyčkový plot
- Latkový plot
- Doskový plot
- Prepletané ploty
- Palisádový plot

Oplotenie zo skla

Pre oplotenie je vhodné predovšetkým ploché sklo v rôznych úpravách. Nevýhodou skla sú pomerne značné objemové zmeny pri kolísaní teplôt a predovšetkým pri oslnení. Sklo sa používa najčastejšie ako funkčne deliaca stena, ktorá zároveň chráni pred vetrom a zvedavými pohľadmi na terasách a všade tam, kde požadujeme, aby deliaca stena prepúšťala svetlo (Měšťan, 1989).

Kovové oplotenie

Plotov z kovu je veľa druhov, ale dá sa ich zaradiť do troch hlavných skupín (Měšťan, 1989):

- oplotenie z pletív
- mrežové ploty z bežne vyrábanej ocele
- mrežové ploty kováčsky spracované

Kovové materiály sú na stavbu oplotenia veľmi vhodné, lebo sú veľmi pevné a pôsobia odľahčene. Použitie rôznych druhov kovu (ocele, hliníka, liatiny) môže vytvoriť historizujúci, ale aj ultramoderný vzhľad oplotenia (Lešinská, 2004).

Ploty z kovových tyčí, hlavne sa jedná o umelecky kované prvky, v sebe spájajúce ozdobnú a ochrannú funkciu. Sú stabilné ale priehľadné. Drôtené a kovové mreže predstavujú vhodnú podperu pre popínavé a plazivé rastliny. Ploty z pletiva je treba ozeleniť živým plotom, jedine tak môžu pôsobiť estetickým dojmom (Majchráková a i., 2000).

Oplotenie z plastu

Plasty sú odolné proti poveternostným vplyvom, sú pevné a nevyžadujú takmer žiadnu údržbu. Nemusia sa natierať a majú dlhšiu životnosť. Ploty z plastov, napr. typu Werzalit, sa začínajú do bežného užívania presadzovať. Výhodou Werzalitu je jeho spoľahlivá odolnosť proti všetkým nepriaznivým vplyvom počasia, takže nevyžaduje žiadnu údržbu, nekoroduje, dá sa čistiť všetkými prostriedkami používanými v domácnosti, je hydrofóbne, takže voda z jeho povrchu steká a nevsakuje. Mimo toho je odolné proti nárazom a poškrábaniu (Měšťan, 1989).

Živé ploty

Živé ploty plnia rovnakú funkciu ako múry, bývajú najlacnejšou alternatívou oplotenia, no rastú pomalšie a potrebujú starostlivý prístup. Okrem funkčnosti vytvára ich farebná variabilnosť výrazné záhradné prvky, v záhradnej kompozícii s ostatnými drevinami spoluvytvárajú harmonický celok. Väčšina rastlín používaných do živých plotov sú dlhoveké, pri správnom udržiavaní poskytujú mnoho rokov pôsobivé a neprekonateľné bariéry. Živé ploty - okrem najčastejších pravidelne strihaných stien z ihličnatých alebo listnatých drevín - môžu byť vytvorené aj z voľne rastúcich

---

kvitnúcich drevín. Na tento účel sa najčastejšie využívajú zlatovka (*Forsythia*), tavoloňník (*Spirea*), dráč (*Berberis*), príťažlivé sú aj živé ploty z ruží (Szomolányiová a i., 1999).

Na vytvorenie nepriehľadných hustých zelených stien sú vhodné niektoré druhy a kultivary ihličnatých tují, cypruštekov, smrekov, tisov, borievok, podobne aj vždyzelených listnáčov ako krušpán vždyzelený (*Buxus sempervirens*, najmä jeho kultivar *Sufruticosa*), mahónia, vavrínovec, dráč, bršlen či hlohyňa. Veľmi obľúbenou a rýchlorastúcou je zob vtáčí (*Ligustrum vulgare*) a zob vajcovitý (*Ligustrum ovalifolium*) (Szomolányiová a i., 1999).

Živé ploty sa delia zhruba na divorastúce a pestované formy. Prvý je vhodný do vidieckych záhrad a vyberá sa podľa toho, ako sa hodí k pôdnemu typu a klíme. Obsahuje rad pôvodných rastlín, ktoré pomáhajú záhrade splynúť s okolitou krajinou. Pestované živé ploty z dovezených rastlín, ktoré vo vidieckej krajine vyzerajú podozrivo neprirodzene, sú veľmi pekné v mestách (Brookes, 1995).

Živý plot môže byť celý z kvitnúcich rastlín; môže byť zmiešaný aj tak, aby vytváral voľný efekt kombinácií rôznych rastlín. Niekedy sa vytvára aj zimná forma, ktorá má dekoratívny efekt i v lete, alebo plot môže byť iba z rastlín jedného typu, čím získava výraznosť zvonka i zvnútra. Opadavé kry majú v zime dramatický skulpturálny tvar a odhaľujú obrysy vidieckej krajiny; po opadaní lístia sa však stráca súkromie. Vždyzelené živé ploty tvoria najvýznamnejší prvok v záhradnom návrhu, v porovnaní s ním vyzerajú ostatné rastliny nápadne. Živé ploty dobre pôsobia i v mestskom prostredí, po zostrihaní majú svieži upravený vzhľad (Brookes, 1995).

1.5.1 Oporné steny

Oporné steny vytvárajú nepriehľadnú prekážku medzi záhradou a verejným priestorom. Oporné steny sú stabilné konštrukcie trvalého charakteru, postavené z prírodného kameňa, tehál alebo vypálených tvaroviek (plotoviek), prípadne z betónu alebo betónových tvaroviek. Môžeme postaviť buď plné steny, alebo steny prolamované rozličnými otvormi (Hájek, 1996).

Kamenné steny

Prírodný kameň je veľmi vhodný materiál, vo väčších plochách však môže pôsobiť ako hradné opevnenie. Ak sme sa však rozhodli stavať kamennú stenu, potom musíme vybrať zdravý kameň, nenarušený zvetrávaním alebo trhlinami, odolný proti mrazu. Dobré sú napríklad odolné druhy opuky, vápence a pieskovce; ľahké je aj ich spracovanie (Hájek, 1996).

Steny z lomového kameňa

Na steny je najvhodnejší ložný lomový kameň, t.j. taký, keď jeho dve protiľahlé strany sú približne rovnobežné. K stenám vyberáme kamene veľké najmenej 150 mm (Hájek, 1996).

Riadkové steny

Riadkovým murivom rozumieme murivo z opracovaného kameňa. Neopracované kamene môžeme použiť len vtedy, ak majú prirodzené úložné plochy, ktoré sú čisté a vhodné k spojeniu s maltou (Hájek, 1996).

Tehlové steny

Na tehlový plot musíme použiť predovšetkým kvalitný materiál, pretože taký plot trpí poveternostnými vplyvmi. Zvlášť striedanie vlhkosti a mrazu pôsobí ako faktor narušovania steny. Najvhodnejšími tehly sú mrazuvzdorné tehly. Vhodné sú i vysokopecné, vápenopieskové alebo kanalizačné tehly. Vhodným stavebným materiálom na plotové steny alebo deliace, prípadne ozdobné múriky sú plotové tvarovky (Hájek, 1996).

Betónové steny

- Steny z pohľadového betónu

U pohľadového betónu vytvárame štruktúru povrchu betónovej steny pomocou bednenia.

- Steny z betónových tvaroviek

Nevhodné sú vysoké betónové steny vo veľkých plochách. Aby sme taký plot aspoň trochu urobili zaujímavým, musíme ich jednak rozčleniť, jednak z časti zakryť výsadbou nízkych rastlín, krov a nechať ich v niektorých častiach obrásť popínavými rastlinami (Hájek, 1996).

Ozdobné kvetináče

Obľúbenou dizajnérskou črtou pre múry budované z tehál, tvaroviek alebo kameňa sú ozdobné kvetináče, ktoré dávajú príležitosť zmierniť tvrdé línie akejkoľvek stavby. Obzvlášť vhodné sú pre exteriér múrov postavených na hraniciach pozemkov a pre menšie terasy a dvory. Rastliny sa v nich budú ľahšie pestovať ako v príľahlých záhonoch (Swiftová, Szymanowski, 1999).

1.5.2 Plotové tvarovky

Na stavbu záhradných múrov sa často používajú univerzálne a všeobecne cenovo výhodné tvarovky. Hoci niektoré sú veľké a objemné, väčšina je dutá a pomerne ľahko sa s nimi manipuluje. K dispozícii sú rôzne typy tvaroviek so širokým výberom veľkostí a povrchových úprav. Väčšina sa kladie tým istým spôsobom ako obyčajné tehly a sú rovnako vhodné na konštrukciu dekoratívnych prvkov vrátane kvetinových boxov a klenutých priechodov. Rozličné betónové modulové tvarovky sú vhodné na konštruovanie oporných múrov. Najbežnejší typ tvaroviek je zhotovený z betónu, hoci v Spojených štátoch možno nájsť aj nepálené hlinené tvarovky a v ďalších krajinách sa vyrábajú pálené hlinené tvarovky. Sú k dispozícii aj sklenené tvarovky, aj keď tie sa bežnejšie používajú vnútri domu (Swiftová, Szymanowski, 1999).

Štandardné stavebné tvarovky - sa kladú vo všeobecnosti rýchlejšie než obyčajné tehly a hladké druhy sú oveľa lacnejšie na meter štvorcový. Hladké betónové tvarovky, ktoré sú zvyčajne duté a relatívne ľahké, vám umožnia stavať dobré mohutné múry, ale nie sú veľmi atraktívne, môžu sa však obložiť dekoratívnou povrchovou vrstvou (ktorá, samozrejme, zvýši vaše náklady) alebo sa môžu omietnuť a potom natrieť farbou (Swiftová, Szymanowski, 1999).

Rekonštituované tvarovky (z umelého kameňa) - sa zhotovujú z betónu, ktorý sa farbí a odlieva na vytvorenie upraveného „kamenného“ lícového povrchu. Dostupné

---

sú v početných veľkostiach (vrátane dvojlicových väzakových tvaroviek s rozpätím na dve alebo viac vrstiev) a umožňujú vytvoriť múry, ktoré vyzerajú, akoby boli postavené z prírodného opracovaného kameňa (Swiftová, Szymanowski, 1999).

Modulované betónové tvarovky - určené na konštrukciu oporných múrov sú k dispozícii v širokej palete vzorov. Niektoré systémy sú spojené článkami, kým iné sú vzájomne spojené vo vodorovnej alebo zvislej rovine. Niektoré z týchto dutých jednotiek sú vhodné skôr na ľahké terasové múry ako na pevnejšie gravitačné oporné múry, ktorých stabilita závisí od vlastnej hmotnosti. Pri použití modulových betónových tvaroviek na oporné múry sa treba riadiť pokynmi výrobcu (Swiftová, Szymanowski, 1999).

Hlinené nepálené tvarovky (niekedy sa označujú ako maxitehly) - sa vyrábajú takým istým spôsobom ako obyčajné hlinené tehly, ale sú väčšie a môžu sa rýchlejšie klásať s menším množstvom malty. Podobne ako nelícové tehly sú určené na omietnutie (Swiftová, Szymanowski, 1999).

Sklené tvarovky - sa vyrábajú tak, že sa môžu klásať do malty normálnym spôsobom. Sú duté a majú najrozmanitejšiu veľkosť a úpravu povrchu (Swiftová, Szymanowski, 1999).

1.5.3 Základy oplotenia

Plné murované oplotenie, podmurovka i stĺpiky musia mať primerané základy. Ich úlohou je stabilizovať líniu plota proti nepravidelnému zasadaniu, bočným tlakom a zemnej vlhkosti. Hĺbka základového pásu nemá byť menšia než 50 cm, na svahu najmenej 60 cm, pri premenlivej kvalite dna základovej ryhy a tam, kde predpokladáme prenos otrasov z komunikácie, i viac (Lešinská, 2004).

Pri zakladaní oplotenia treba vychádzať z jeho typu. Vo vstupnom priestore však pôsobí najlepšie murované oplotenie z podmurovky a stĺpikov. Podmurovka chráni plochu predzáhradky alebo trávniku pred negatívnymi vplyvmi z komunikácie a chodníka, napr. pri zimnej údržbe ciest. Stĺpiky dobre držia bránu a bránku a možno v nich umiestniť nielen schránku a zvonček, ale aj plynomer a elektrické hodiny (musia byť prístupné zvonka) i smetnú nádobu (Lešinská, 2004).

Nadzemné murivo

Nadzemné murivo plotu – plné murované alebo podmurovka v kombinácii so stĺpkami – môže byť z tehál, kameňa, betónu alebo prefabrikovaných tvaroviek rôznych typov. Šírka nadzemného muriva závisí od použitého murovacieho materiálu. Najmenšia je pri použití liateho betónu (15 až 20 cm), najväčšia pri múroch z kameňa (až 60 cm). Pri rozhodovaní o najvhodnejšej šírke muriva treba brať do úvahy, najmä vo vstupnom priestore, aj nevyhnutnosť vybudovať dostatočne stabilné a primerane masívne stĺpy pre bránku a bránu, ktorým by mala šírka pásu aj ostatné oplotenia zodpovedať. Kombinácia kamenného muriva s drôteným oplotením, najmä v línii vnímanej spolu, by mohla vyzeráť neprimerane. Ukončenie plného muriva, podmurovky aj stĺpikov musí byť urobené kvalitne, tak aby sa zamedzilo vnikaniu zrážkovej vody do konštrukcie (Lešinská, 2004).

1.5.4 Konštrukcia plotu

Základnými konštrukčnými prvkami plotov sú stĺpiky a plotová výplň (Hájek, 1996).

Nosným prvkom každého plotu je stĺpik a platí, čím je pevnejší stĺpik, tým je pevnejší plot. Preto je nutné práve stĺpikom venovať čo najväčšiu starostlivosť. Používame drevené, betónové alebo oceľové stĺpiky, stĺpiky z tehál, kameňa alebo tvaroviek. Z vymenovaných stĺpikov majú najkratšiu životnosť drevené stĺpiky a pri nedostatočnej impregnácii majú uplatnenie len pri dočasných stavbách (Hájek, 1996).

Piliere

Piliere nahrádzajú zvislé drevené, oceľové alebo betónové stĺpiky. Spravidla pôsobia veľmi hmotne, a preto ich staviame hlavne pri vstupoch alebo v rohoch, prípadne pri ukončení plotu. Piliere z prírodného kameňa sú vzhľadovo najkrajšie; urobiť pilier z kameňa je ale náročnejšie ako z tehál. Pilier musí byť presne zvislý, a ak by mal byť i pevný, musí sa kameň klásť na väzbu (Měšťan, 1989).

1.5.5 Brána a bránka

Oplotenie je stavba charakteristická svojou dĺžkou, ktorá priestor staticky vymedzuje, ale zároveň je nevyhnutné umožniť aj prístup dnu a výstup i výjazd von. Statickú časť oplotenia tvorí plot, postavený ako pevná prekážka vstupu alebo pohľadová zábrana. Vstup a výstup, vjazd a výjazd je umožnený len na veľmi krátkom úseku oplotenia otvárateľnou časťou, ktorú tvoria bránka a brána. Ich základnou funkciou je otváranie a zatváranie, no nezastupiteľnú úlohu pri vstupe na pozemok zohráva aj ich estetické pôsobenie a technické riešenie. Nepriehľadné krídlo bránky (plechové či drevené) bude pôsobiť bariérovu, priehľadné, z kovových profilov, zasa pozývajúco. Priehľadná časť na kúsku oplotenia umožní aj vnímanie domu v celej jeho výške (Lešinská, 2004).

Otváraniu a zatváraniu treba prispôbiť konštrukciu bránky a brány, pričom musí byť v súlade s konštrukciou a materiálom oplotenia. Bránka je určená na vstup osôb, preto býva jednokrídlová, široká od 90 do 120 cm. Brána musí mať šírku od 250 do 300 cm, zvyčajne býva dvojkridlová, no môže byť aj posuvná. Krídla sa otvárajú vždy smerom dovnútra, aby pri otvorení neprekážali na chodníku. Výška brány a bránky pri rovnom vyhotovení by mala byť rovnaká ako výška plotu. Pri použití oblúkového zakončenia môže byť primerane vyššia. Brána musí byť pevná, ľahká, ľahko otvárateľná otočením alebo posúvaním, upevnená v stĺpiku oplotenia, uzamykateľná. Z týchto požadovaných vlastností vyplýva aj výber materiálu, ktorým je najčastejšie kov a drevo (Lešinská, 2004).

1.6 Predzáhradka

Je to priestor, ktorý oddeľuje dom od negatívnych vplyvov ulice. Jej hĺbka by nikdy nemala klesnúť na 5 až 6 metrov, ktorá sa meria medzi stavebnou čiarou (predná hrana domu) a regulačnou čiarou oddeľujúcou súkromný pozemok od verejného priestoru (Spiška, 1991).

Je to prvý kontakt s úrovňou bývania majiteľa, upravuje sa spravidla výsadbou okrasných drevín, nízkych dekoračných rastlín, trávnatou plochou a dlažbami prístupových komunikácií. Súčasťou uličnej časti pozemku je i oplotenie

---

s kontrolovateľným vstupom, zvukovou signalizáciou, priestorom na smetnú nádobu, poštovou schránkou a vstupom do garáže. Riešenie tejto časti musí harmonizovať s architektúrou vlastného domu (Szomolányiová a i., 1999).

Predzáhradka je súčasťou rodinnej záhrady a prístupovým priestorom do domu. Môže byť riešená samostatne, bez zreteľa na záhradu (napr. predzáhradka je pravidelná, záhrada nepravidelná). Volíme spevnenú prístupovú cestu. Popri nej môžeme vysadiť kvetiny alebo nízke kvitnúce kry. Oplotenie predzáhradky nemá byť vysoké, vhodný je skôr iba symbolický plot. Pri plote môžeme vysadiť popínavé rastliny, ktoré ponad neho vytvoria pekné previsy. Predzáhradka má pôsobiť reprezentatívne, a preto v nej navrhujeme bohatšiu výsadbu kvetín alebo krov a môžeme tu umiestniť aj plastiku. Predzáhradky v radovej zástavbe sa zvyknú riešiť samostatne, bez oplotenia. Stávajú sa tak súčasťou verejnej zelene (Nagyová, Pallaghyová, 2009).

Funkcie predzáhradky

Predzáhradka spolu s oplotením predstavuje priestor medzi ulicou a domom, plní viacero funkcií. Je to prístup do domu, vjazd auta do garáže s odstavnou plochou pre auto, miesto pre odpadové nádoby a miesto pre vegetáciu, ktorej množstvo a zloženie závisí od veľkosti vstupného priestoru. Plní tiež funkciu čiastočnej ochrany domu pred nepriaznivými vplyvmi z ulice. Predzáhradka spoluvytvára verejný uličný priestor, preto je nutné v návrhu zohľadniť aj širšie kompozičné súvislosti ulice, týkajúce sa najmä výsadby stromov a riešenia oplotenia. Predzáhradka je členená prístupovými komunikáciami, preto je jej výsadba koncipovaná tak, aby zmiernila uvedenú členitosť. Ide o výsadbu najmä nižších drevín komponovaných do skupín, ktoré vyniknú na čistej ploche trávniku. Pri výsadbe vysokých drevín je potrebné zohľadniť veľkosť predzáhradky, kompozičný vzťah k architektúre domu, k výsadbe vysokých stromov na susedných pozemkoch, prípadne k celej ulici. V predzáhradke sa môže uplatniť aj záhon trvaliek alebo v prípade členitého terénu skalka. Ak je potrebné odizolovať dom od rušnej ulice, koncipuje sa výsadba vo forme hustých živých plotov. V našich podmienkach ešte stále prevláda názor, že predzáhradka má byť oplotená. Len v ojedinelých prípadoch, pri radovej zástavbe, sa objavujú predzáhradky bez oplotenia. V tomto prípade sa pri výsadbe drevín kladie väčší dôraz na celkový vzhľad ulice (Szomolányiová a i., 1999).

Usporiadanie predzáhradky

Predzáhradka tvorí prechod medzi domom a ulicou. Do tohoto malého záhradného priestoru vstupujú jak obyvatelia, tak i návštevníci domu. Predzáhradka by mala byť usporiadaná buď ako uzavretá zelená ochranná zóna, alebo ako príjemné otvorené miesto pobytu; ktorú alternatívu zvolíme, bude záležať na polohe predzáhradky a na premávke v priľahlej ulici (Himmelhuber, 2004).

Predzáhradka máva často malú výmeru, pretože plocha pozemku je členená v prospech obytnej záhrady. Miesto jej „zaberajú“ tiež chodníky a vjazd do garáže. Pre výsadbu potom zostáva len málo priestoru. Výber rastlín a ich usporiadanie sú preto mimoriadne dôležité, zvlášť, keď je predzáhradka umiestnená v pohľadovo exponovanom mieste (Himmelhuber, 2004).

Založenie predzáhradky samozrejme závisí na polohe a ohradení pozemku. Predzáhradka spravidla leží na severnej strane domu, alebo obytná záhrada býva orientovaná na juh. Dom na ňu potom vrhá tieň, čo obmedzuje výber rastlín (Himmelhuber, 2004).

1.6.1 Druhy predzáhradiek

Čiastočne otvorená predzáhradka

Predzáhradku susediacu s pešou zónou stačí ohradiť iba čiastočne, tam, kde nehrozí nebezpečenstvo, môže zostať otvorená. Zelené plochy predzáhradky s trávnikmi a krami by mali byť skryté za plotom, zatiaľ čo vstup a vjazd na pozemok môžu byť voľne prístupné. Do oplotenej časti predzáhradky treba vstupovať brádkou. Otvorená plocha predzáhradky slúži hlavne pre státie vozidla alebo ako pracovný priestor, napr. pre prípravu stavebných prvkov pre ďalšiu úpravu záhrady, a samozrejme ako vstup do domu (Himmelhuber, 2004).

Oplotená predzáhradka

Pri úprave predzáhradky susediacou s hlavnou ulicou má mať prednosť ochrana detí. Tú treba zaistiť hlavne pomocou hustého oplotenia. K tomu slúži napríklad vysoký kovový plot upevnený na betónovom sokle. Dostatočne veľký plot môže súčasne slúžiť ako podpera pre popínavé rastliny (Himmelhuber, 2004).

Veľká predzáhradka na južnej strane

Predzáhradka väčšinou tvorí malý koridor medzi domom a ulicou na severnej strane domu, a to hlavne vtedy, ak je obytnej záhrade venované viac plochy na južnej strane. Niekedy však zostane na predzáhradku veľká plocha, napríklad keď ulica v obytnej zóne vedie južne od pozemku (Himmelhuber, 2004).

1.7 Zeleň v obytnom uličnom priestore

Spôsob života i životné prostredie na vidieku sa veľmi rýchlo mení. Sme svedkami nevšedného rozvoja dedín, pokiaľ ide o počet obyvateľstva, dopravu, ale aj úpravu obcí. Obyvatelia miest sa sťahujú na vidiek, čo vyžaduje nové komunikácie a budovanie občianskej vybavenosti. Pozitívne však je, že nezaostáva sadovnícka úprava verejných priestorov (Nagyová, Pallaghyová, 2009).

Na vidieku bol vždy vďaka záhradám dostatok zelene, často i viac, ako je z urbanistického hľadiska potrebné. Sporná však bola kvalita tejto zelene. Aj v súčasnosti tvorí základ zelene na vidieku súkromná zeleň – rodinné záhrady (Nagyová, Pallaghyová, 2009).

Sadovnícka úprava obytnej ulice má splňať kompozičné aj hygienické hodnoty. Priestor farebne nerozbiejame, rozhodujúca je zelená farba. Výsadbou stromov a krov docielime výškové gradácie. Veľmi vhodné sú vysoké kry, ktoré dostatočne tlmia hluk a zachytávajú škodlivý prach (Nagyová, Pallaghyová, 2009).

Podmienky pre sadovnícku úpravu dediny nie sú všade rovnaké. Závisia od typu dediny, od rozsahu zástavby, rázu okolitej krajiny a od potrieb obyvateľstva. Vhodné podmienky pre sadovnícke úpravy sú v strediskových obciach, ktoré sa približujú svojím charakterom mestu, a kde aj úpravy budú mať iný charakter. Naopak v menších spádových obciach hlavne v horských oblastiach, musia všetky úpravy nadväzovať na okolitú krajinu (Hurych a i., 1995).

Úpravu dediny nemožno riešiť len drobnými izolovanými výsadbami, ale komplexne s prihliadnutím na funkciu jednotlivých priestorov. Základnou podmienkou upravenosti, hygieny a bezpečnosti sú bezprašné komunikácie, oddelená pešia a jazdná prevádzka, zrušené skládky, priekopy, rumoviská a pod. Plochy, ktoré slúžia na

---

prevádzku, by mali byť spevnené a ostatné miesta zatrávnené a vysadené drevinami (Hurych a i., 1995).

Funkcia zelene

Sadovnícka a krajinárska tvorba upravuje životné prostredie, ktoré je pre ľudí veľmi dôležité. Má estetický, prírodný, hygienický a kultúrno-spoločenský význam. Pôsobí na myslenie ľudí, na ich spokojnosť, regeneráciu fyzických aj psychických síl. Prostredie vplýva aj na vzťah ľudí k prírode. Obyvatelia mestských sídlisk hľadajú útočisko v rekreačných, chatových a záhradkárskych osadách alebo aj v bývaní v dedinách (Nagyová, Pallaghyová, 2009).

Vegetácia a architektúra

Diela architektúry a záhradnej tvorby by mali tvoriť neoddeliteľný celok, slúžiaci človeku na bývanie, prácu a rekreáciu. Vegetácia architektúru dotvára – môže zdôrazniť žiaduce prvky a časti, a naopak potlačiť až zakryť nežiaduce časti. Vegetáciou môžeme ovplyvňovať hlavne vertikály a horizontály, a to zmnožením vertikál (potlačenie) alebo kontrastom (prevedenie pozornosti na vegetáciu). Pre korekciu architektúry vegetáciou je nutný dostatočný priestor, pretože hmota vegetácie musí vyvážiť hmotu objektu, aby nepôsobila cudzoročno. V prípade potreby okamžitého efektu je možné nahradiť stromy zodpovedajúcim množstvom krov alebo popínavými rastlinami na konštrukciách. Dnes je však možné zabezpečiť výsadbu takmer dospelých drevín - vzrastných stromov podľa potreby (Supuka a i., 2008).

1.7.1 Dreviny

Okrasné dreviny sú kry a stromy vysokej estetickej hodnoty, ktoré používame pri sadovníckych úpravách. Z botanického hľadiska sú kry drevnaté rastliny, ktoré sa už od zeme rozkonárujú; stromy sú potom drevnaté rastliny, ktorých hlavná stonka, čiže kmeň, je aspoň v dolnej časti priamy a jednoduchý a až hore sa rozkonáruje do koruny (Böhm a i., 1988).

Okrasné dreviny sú pri úprave záhrady základným výtvarným prvkom. Používame ich ako solitéry, v skupinových výsadbách ako deliace steny, živé ploty a popínavé

---

dreviny navyiac ako nevyhnutný prvok, s ktorého pomocou vytvárame plynulé spojenie stavebnej architektúry s prírodným prostredím záhrady (Böhm a i., 1988).

Ihličnaté dreviny

Jednotlivé druhy a kultivary ihličnanov sa uplatňujú buď ako solitéry v trávnikoch, alebo v skupinových výsadbách, ako na slnečných stanovištiach a v polotieni, tak dokonca aj v tieni, ďalej v skalkách, na svahoch i vo voľne ratúcich či strihaných živých plotoch. Niektoré sa vyznačujú vzpriameným, rozložitým i previsnutým vzrastom, iné poliehajú a ďalšie sa plazia po zemi (Böhm a i., 1988).

Všetky rody a druhy (až na niekoľko opadavých výnimiek) sa vyznačujú krásnou zeleňou, pôsobivou počas celého roka, teda i v zime. Ich stály vzhľad a kompaktný obrys zabezpečuje (spravidla neopadavé) olistenie z ihličiek (jedle, smrek, borovice, tisy) alebo drobných šupiniek (borievky, cyprušteky, tuje) a husté vetvenie už od zeme.

Ihličnany po celý rok vyvolávajú dôstojný až statický dojem, najpôsobivejšie sú však na jeseň a v zime. Ihličnany sa vyznačujú stálosťou olistenia, a tým i celoročne takmer nemennou pôsobivosťou. Vždyzeleným, spravidla tmavším sfarbením, meravosťou habitu s minimálnym pohybom listov a vetiev vyvolávajú pocit dôstojnosti a vážnosti. Pre (zväčša) pravidelný tvar koruny sa dobre hodia do blízkosti architektúry a ako dominantné prvky i pri vytváraní kostry záhrady (Lešinská, 2004).

Ideálne sú na oddelenie bývania od rušnej komunikácie (zachytia prach a čiastočne i hluk) i od susedov. V skupinách vhodne delia záhradný priestor alebo vytvárajú pozadie pre listnaté solitéry či farebné kvetinové výsadby (Lešinská, 2004).

Listnaté dreviny

Listnatý strom môžeme charakterizovať ako tvar opadavej dreviny zložený z holého kmeňa (s výškou 160 až 200 cm) a rôzne utváratej rozkonárenej koruny. V záhradnej praxi je táto charakteristika dôležitá, lebo existuje celý rad druhov, ktoré môžeme pestovať ako stromy aj ako kríky (s viacerými kmeňmi) (Lešinská, 2004).

Listnaté stromy sú pôsobivé svojím dynamickým habitom a svetlejším olistením. Pôsobia ľahším, optimistickým dojomom, koruny sú zväčša vzdušné, výrazný je i pohyb listov. Esteticky sú mimoriadne rozmanitou skupinou, pretože v priebehu času bolo vyšľachtených množstvo kultivarov. Známe sú pestrolisté formy s listami inej farby než

---

pôvodný druh (červenolisté, žltolisté), ale aj kultivary s listami strihanými či vykrajovanými. Kultivované a modifikované boli aj tvary stromov alebo vetvičiek, čím vznikali stromy spokrútenými vetvičkami alebo so zaujímavým vzrastom, od previsnutého po vázovitý i stĺpovitý (Lešinská, 2004).

Listnaté kry

Ker je tvar dreviny charakteristický tým, že nevytvára kmeň a korunu, ale rozkonáruje sa od zeme. Nadzemnú časť - korunu kríka - vytvára niekoľko hlavných konárov vyrastajúcich zo zeme (Lešinská, 2004).

Kríky rozdeľujeme podľa veľkosti na nízke, dorastajúce do 1,5 m; stredne vysoké, rastúce do výšky 2 až 3 m; a vysoké, dosahujúce 5 až 8 m. Osobitnou skupinou sú pôdopokryvné dreviny (do 0,7 m), ktoré sa rýchlo rozrastajú poplazovitými konármi, pokrývajúc pôdu alebo spevňujú svahy (Lešinská, 2004).

Listnaté kríky sú pre záhrady najdôležitejšou kompozičnou skupinou s bohatou škálou tvarov i veľkostí. Tvarom a hustým vetvením sa široko uplatňujú pri vytváraní intimity záhradných úprav, do kompozície výsadiel vnášajú dynamiku a zaujímavosť mnohými prvkami – kvetmi, plodmi, olistením, farbou kôry aj tvarom (Lešinská, 2004).

Vždyzelené dreviny

Vždyzelené listnaté kry a stromy sú veľmi používanou skupinou rastlín, i keď na pestovanie sú náročnejšie ako opadavé listnáče. Sú veľmi výrazné, preto ich vysádzame buď ako solitéry, alebo do samostatných skupín. Iba tak dostatočne vyniknú (Böhm a i., 1988).

Okrem trváceho sviežeho, často i pestrého olistenia vynikajú aj nápadnými kvetmi a často i farebnými plodmi. Mávajú i charakteristické prírodné vzrastové tvary, alebo sa tvarujú rezom (Böhm a i., 1988).

Popínavé dreviny

Popínavé dreviny sú ovíjave alebo popínavé liany s výhonkami dorastajúcimi do značnej dĺžky. Popínavé dreviny majú rozličný vzhľad a vzrast, na jar sú veľmi rýchlo zelené, a preto čas ich krytia počas vegetačného obdobia je, v porovnaní s popínavými nedrevnatými rastlinami, najdlhší (Lešinská, 2004).

Pretože sa takmer vždy popínajú po určitej opore, sprostredkovávajú bezprostredné spojenie záhradnej vegetácie s architektúrou príslušných záhradných stavieb. Preto sú nároky na ich výtvarný vzťah k architektúre oveľa väčšie (Böhm a i., 1988).

1.7.2 Kvetiny

Kvetiny sú najpestrejšou zložkou záhradných výsadiieb, oživujú kompozíciu svojou nápadnou farebnosťou v každom čase vegetačného obdobia, od konca zimy až po neskorú jeseň. Sú to byliny, ktorých šľavnatá nadzemná časť (na rozdiel od drevín) neprežije nepriaznivé zimné obdobie. Po skončení vegetačného obdobia prinesie byť semená, prestane rásť a vyschne. Kým jednoročné byliny znova vyrastajú zo semena, viacročné rastliny pretrvávajú aj podzemnou časťou (koreňmi, cibuľami, hl'uzami), podľa čoho sa aj rozdeľujú na skupiny – letničky a dvojročky, cibuľoviny a hl'uznaté kvetiny a trvalky (Lešinská, 2004).

Letničky a dvojročky

Letničky a dvojročky sú rastliny charakteristické tým, že množstvom svojich kvetov vytvárajú v záhrade najväčší farebný efekt z kvetinových skupín. Farebný efekt je veľmi rýchly, lebo po jarnej výsadbe (jednoročné anuely) kvitnú od júna do októbra sietivými farbami. Dvojročky (bieneny) sa vysádzajú koncom leta alebo na jeseň a po prezimovaní vonku na jar vykvitnú (Lešinská, 2004).

Letničky zahŕňajú nízke druhy, ktoré sa hodia do skalky, ale aj vyššie druhy, ktoré majú príbuzných medzi trvalkami a sú im veľmi podobné, preto ich možno použiť ako náhradnú výsadbu do trvalkových skupín (Lešinská, 2004).

Používajú sa k odpočívadlám, do predzáhradiek, na lemovanie prístupových cestičiek a chodníkov, ale aj na vyplnenie prázdnych miest v kvetinových záhonoch, ktoré ostanú začiatkom leta po zatiahnutých cibuľovinách. Najpôsobivejšie sú vo väčších skupinách, kde vynikne ich farebnosť (Lešinská, 2004).

Cibuľoviny a hl'uznaté kvetiny

Charakteristickým znakom tejto skupiny kvetín je, že podzemná časť rastliny je zhrubnutá do tvaru cibule alebo hl'uzu. Tieto podzemné orgány slúžia na to, aby rastlina lepšie prekonala nepriaznivé obdobie (sucho), ale aj aby mohla rýchlo znova vegetovať v čase, keď ostatná vegetácia sa ešte iba pripravuje na začiatok rastu. Väčšina týchto kvetín preto kvitne na jar (Lešinská, 2004).

Ich najväčšou prednosťou je včasné kvitnutie (sú nevyhnutnou súčasťou predjarných a jarných zákutí) a množstvo krásnych odrôd vynikajúcich veľkými kvetmi a nápadnými žiarivými farbami (Lešinská, 2004).

Môžu sa použiť v samostatných skupinách alebo vhodne kombinované, v rovnorodých alebo zmiešaných záhonoch. Cibuľoviny milujú priepustnú pôdu a slnečné stanovište (Lešinská, 2004).

Trvalky

Trvalky sú rastliny, ktoré sú schopné prežiť zimné obdobie vonku na stanovišti (svojou podzemnou časťou) a ich životnosť v našich podmienkach je dlhšia než dva roky. Sortimentom sú najbohatšou kvetinovou skupinou, zahŕňajú niekoľko stoviek rodov a tisíce druhov z rôznych zemepisných šírok a rozličných prírodných stanovišť (Lešinská, 2004).

Pre modernú záhradnú úpravu alebo na špecifické miesta sú trvalky najdôležitejšími kvetinami. Ich významnou prednosťou je vytrvalosť, ktorá zaručuje, že výsadby sa nemusia každoročne obnovovať. Cennou prednosťou tejto skupiny je široký výber rodov, druhov i kultivarov vhodných pre akékoľvek stanovištné podmienky – od extrémne suchých po vlhké či vodné (Lešinská, 2004).

Použitie trvaliek je veľmi široké. Nízke druhy najviac vyniknú v skalkách, na suchých múrikoch, vysadené v škárach v dlažbe, ale aj ako náhrada trávnik na miestach, kde sa mu nedarí pre sucho či vlhko. Najbežnejším spôsobom využitia trvaliek sú kvetinové záhony, kde sú vo vhodnom výškovom usporiadaní vysadené jednotlivé druhy tak, aby navzájom farebne ladili. Dôležité je, aby kvetiny kvitli postupne počas celého vegetačného obdobia a mali podobné nároky na stanovište. Trvalky sa môžu použiť aj do voľnejšej skupinovej výsadby i v kombinácii s vhodnými

---

drevinami alebo do solitérneho postavenia. Ďalšou možnosťou je výsadba obrúb alebo nízkyh živých plotov (Lešinská, 2004).

Okrasné trávy

Trávy vnášajú do záhradnej výsadby bezkonkurenčnú exkluzívnosť. Pôvab tejto skupiny rastlín spočíva prevažne v tvare a textúre listov. Nezasvätení sa nazdávajú, že ich farebná škála je úzka, ale v skutočnosti poskytujú bohatú paletu zelene, vrátane smaragdových a citrónových odtieňov, ako aj rozličné odtiene modrej, sivej, striebornej a zlatej. Súkvetia tráv majú delikátnu textúru a celé rastliny sú často vizuálne mimoriadne efektné, najmä keď sa vlnia v ľahulinkom vánku alebo mäkko ohýbajú vo vetre (Joyce a i., 2000).

Vzrastnejšie druhy sa veľmi dobre uplatnia ako solitérne rastliny, najmä pred tmavším pozadím ihličnanov, kde vyniká nielen ich vzrastový tvar, ale aj farba olistenia. Stredne vysoké druhy nachádzajú uplatnenie v skupinových výsadbách a úplne nízke trávy vysádzame buď do skaliek a skalných múrikov, alebo nimi ozeleňujeme väčšie i menšie plochy pôdy (Böhm a i., 1988).

Trávník

Dokáže spojiť i zdanlivo nespojiteľné časti, ako sú stavebná a živá rastlinná zložka. Trávník pôsobí svojou rovnorodou zelenou plochou upokojujúcim dojmom a mnohé ďalšie vegetačné prvky dokáže svojím predpolím prirodzene zdôrazniť (Lešinská, 2004).

Dobre udržiavaný a hustý trávny porast prispieva aj k zlepšeniu mikroklimatických podmienok. Okrem týchto funkcií plní ešte ďalšie, a to ako architektonický prvok. Vytvára totiž krásny zelený rámec pre kvetinové záhony, skupiny ruží, solitérne rastliny i celé partie okrasných drevín a predstavuje prirodzenú protiváhu teplých farieb kvitnúcich rastlín (Böhm a i., 1988).

1.8 Príslušenstvo oplotenia

Súčasťou každého oplotenia rodinného domu by mala byť (Szomolányiová, a i.,1999):

- skrinka na umiestnenie elektromeru a plynomeru
- poštová schránka
- signalizačné zariadenia
- identifikačné znaky obyvateľov domu
- priestor na uloženie odpadovej nádoby

Prístupové cesty

Komunikácie vedúce od bránky k vstupu do domu výrazne ovplyvňujú celkový vzhľad. Pre oddelenie komunikačnej plochy od plochy vegetačnej sa osvedčil jednoduchý betónový obrubník, ktorý spevnenú plochu neprečnieva viac než o 50 mm. Pri použití zvýšeného obrubníka sa cesty ľahšie udržujú v čistote, a to iba bežným zametáním, ale aj pri odhŕňaní snehu. Prístupové cesty bez okrajových obrubníkov sú vhodné len k rodinným domom a tam, kde komunikácie nevyužíva viacej ľudí. Výška chodníka pred domom a výška vstupu do domu nemusí byť v rovnakej rovine, naopak je možný i väčší výškový rozdiel, ktorý je treba vyrovnat' buď pri bránke, alebo až pri vstupe do domu. Chodník má od oplotenia k vozovke obvykle sklon 2 %. Od vstupnej bránky k domovým dverám by mal prístupový chodníček tiež stúpať, aby povrchová voda z privalových dažďov stekala od domu k bránke, niekedy naopak (Měšťan, 1989).

Prístupový chodník k domu, ktorý nadväzuje na vstupnú bránku a vchod do domu, má mať minimálne rovnakú priechodnú šírku ako tieto prvky, spravidla 120 až 150 cm, aby sa na ňom mohli pohodlne obísť dve osoby idúce oproti sebe. Šírka príjazdovej cesty pre auto má byť prispôsobená jeho šírke, pričom berieme do úvahy i šírku vozidiel, ktoré zabezpečujú hospodársku prevádzku len príležitostne. Pri rovnom vjazde postačí šírka 2,2 až 2,5 m (Lešínská, 2004).

Vstupné osvetlenie

Pre osvetlenie u vstupných bránok, prípadne prístupové cesty k vchodu, vyrovnávacích schodov a vstupných dverí sa používajú rôzne druhy osvetlovacích

---

telies, ktoré sa umiestňujú buď na pilieri u oplotení, na samostatnom stojane pri ceste, alebo na dome. Môžu sa použiť moderné svietidlá, ale tiež staré kované lampy a lucerny. Zo vzhl'adového hľadiska sa musí dodržať odpovedajúce proporcie. Okrem toho je treba si uvedomiť, že svietidlá sú vystavené nepriaznivým vplyvom vonkajších poveternostní, dažďu a snehu a musia byť spoľahlivo vodotesné (Měšťan, 1989).

Svietidlá nesmú oslňovať prichádzajúcich, ideálne je použitie stĺpikov s výškou do 1,2 m. Osvetlenie vstupu do domu je vhodné riešiť dvoma svietidlami na stranách vstupu, prípadne jedným nad dverami. Svietidlá by mali svietiť najmä do priestoru pred domom tak, aby prichádzajúci bol dobre osvetlený (Szomolányiová a i., 1999).

Poštové schránky

Mali by byť pri bránke v oplotení vzdialenejšom od domu. Schránka na poštu a elektrický systém na otváranie bránky, prípadne i štítok s menom, je najvhodnejší spôsob upraviť všetko do jedného celku a tak ho osadiť do stenového alebo betónového piliera. V užších pilieroch sa schránka robí prístupná iba z jednej strany, pretože priebežný otvor zníži pevnosť piliera. V širších pilieroch otvor prechádza celou šírkou (Měšťan, 1989).

Nádoby na odpadky

Celkový vzhl'ad ulice sa naruší odpadovými nádobami, ktoré stoja na okraji chodníka alebo sú zoradené tesne pri oploteniach, prípadne sú v otvorených betónových alebo stenových boxoch umiestnené tak, že sú viditeľné. Odpadové nádoby by mali byť vzdialené aspoň 10 m od okien obytných miestností. Vzdialenosť od domových dverí by nemala byť väčšia ako 80 m. Súčasne musia byť ľahko dostupné vozidlám, ktoré zaisťujú odvoz. Ak nie je možné nádoby na odpad umiestniť tak, aby pohľadovo nevadili, zasadíme okolo trvalé zelené porasty. Pre nádoby na popol a na odpadky sa najčastejšie robia len odstavné betónové plochy hneď za plotom. U dostatočne hrubých a vyšších pilieroch a vstupných bránok alebo brán sa môžu nádoby na popol umiestňovať do vnútra steny, takže sa ľahko vytiahnu na chodník. Inak je možné zriadiť nad betónovú plochu pre nádoby na odpadky striešku, prispôsobenú tvarom oplotenia a architektúre domu (Měšťan, 1989).

---

2 Cieľ práce

Cieľom bakalárskej práce je zhodnotiť doterajšie formy a rôzne druhy vidieckych oplození vo vzťahu k verejnému uličnému priestoru a preukázať vhodnosť takýchto riešení na konkrétnej ulici vo vybranej obci so zapojením vhodných druhov zelene.

---

3 Metodika práce a metódy skúmania

Pre spracovanie práce použijeme nasledovný metodický postup:

- preštudovanie dostupných zdrojov domácej a zahraničnej literatúry k danej problematike
- analyzovanie informácií získaných pri štúdiu teoretickej časti a vybraných konkrétnych riešení
- zmapovanie, získanie a analyzovanie podmienok vo vybranej lokalite
- metódou zhodnotenia súčasnej problematiky vidieckych oplotení uvedieme vhodnosť či nevhodnosť použitého oplotenia na konkrétnych príkladoch ulíc resp. domov prostredníctvom fotografickej dokumentácie
- zhodnotenie kvality zelene v predzáhradkách

Výstupy bakalárskej práce budú vypracované vo forme: textového spracovania, súčasťou ktorého bude spracovanie výsledkov vo forme tabuľky, nákresov, máp, mapy v mierke 1:10 000 a fotodokumentácie.

Kompozičné úpravy vo vybranej obci budú spracované v návrhoch (Širšie vzťahy, Riešené záujmové územie, Riešená ulica č. 1, 2, 3, 4, 5, Štúdie oplotenia v záujmovom území) vo forme výstupov (program PowerPoint).

---

4 Výsledky práce

4.1 Vymedzenie hranice riešeného územia

Obec Ružindol leží v Podunajskej nížine vo veľkej Trnavskej tabuli, ktorá patrí do Podunajskej pahorkatiny asi 10 km na severozápade od výbežkov Malých Karpát na ceste, ktorá spája Trnavu a Bratislavu. Okresným a krajským mestom je Trnava. Zemepisná poloha obce Ružindol je 17o 30' východnej zemepisnej dĺžky a 48o 27' severnej zemepisnej šírky. Nadmorská výška je 170 m. n. m. Obec má v súčasnosti 1500 obyvateľov.

4.1.1 Opis riešeného územia

Oblasť patrí medzi veľmi teplé a mierne suché územia bez priestorovej diferenciácie teplôt vzhľadom na plochý reliéf. Priemerné teploty sa pohybujú v rozpätí 9 – 10°C. Najteplejší mesiac je júl (20°C) a najchladnejší je január (-2°C). Maximálne teploty sa pohybujú nad 35°C (maximum cca 38°C) a minimá sú pod -20°C (minimum cca -25°C). Ročný úhrn zrážok sa pohybuje približne od 400 do 700 mm v závislosti od zrážkových pomerov jednotlivých rokov. Dlhodobý priemer je 650 mm.

Trnavská tabuľa je odlesnená a premenená na ornú pôdu s vysokou produkčnou hodnotou. Pôdy s prevahou černozemí patria k najúrodnejším na Slovensku. Okres Trnava pôvodne pokrývala trávnatá step a suchomilná vegetácia. Pôvodne dubové a dubovo-hrabové spoločenstvá človek na Trnavskej pahorkatine takmer úplne odstránil.

Zástavba obce

V regióne sú vytvorené kompaktné sídla rôznych pôdorysov. Prícestné dediny tvoria väčšinu z kompaktných sídel. V riešenej obci sa vyskytujú najmä cestné radové zástavby a ulicovky. Prelínajú sa tu až štyri generácie rodinných domov. V uliciach sú domy z prelomu 19. a 20. storočia, staršie domy a objekty z medzivojnového obdobia – jednotraktové. Z päťdesiatych a šesťdesiatych rokov sa tu nachádzajú dvojtraktové

---

objekty s ihlanovitými, sedlovými a valbovými alebo polvalbovými strechami. V sedemdesiatych rokoch sú budované prízemné aj poschodové domy s plochými strechami a medzi nimi sú osádzané nové moderné domy s odlišnou architektúrou a oplotením a zároveň mnohé staršie domy, ktoré prestavujeme.

4.2 Charakter zastavania územia

Výsledky sú rozdelené do dvoch podkapitol. V prvej časti sme hodnotili názory autorov na danú problematiku. Vychádzali sme z pohľadov získaných v danom teréne a utvorení si vlastného názoru na súčasnú zástavbu rodinných domov a ich oplotení. V druhej časti sme sa zaoberali konkrétnou lokalitou, ktorú sme podrobnejšie zmapovali a fotografiami sme uviedli vhodnosť či nevhodnosť použitého oplotenia na konkrétnych príkladoch ulíc resp. domov.

4.2.1 Oplotenie vo vzťahu k súčasnej výstavbe

Po preskúmaní daného územia sme zistili viacero skutočností, ktoré by sme rozhodne pozmenili. V súčasnej výstavbe a prestavbe rodinných domov chýbajú charakteristické črty, podľa ktorých by sa malo uplatniť zastavanie územia rovnakými typmi domov a ich oplotení. Nová stavba rodinného domu by mala nadväzovať na vedľajšie domy, ale nie vždy sa k tomu prispôsobí celá ulica alebo celé domoradie. Najmä už v rozostavaných uliciach, nie sú predpoklady udržať celú ulicu v jednotnom tvarosloví a mierke, a preto by sa mali v takýchto uliciach postupne dotvoriť skupiny domov situovaných vedľa seba s architektonickou nadväznosťou na okolité zástavby. Vždy je lepšie mať vedľa seba viacej rovnakých domov, akoby sa každý dom mal od seba odlišovať. Prehľadné harmonické domoradie vyznie lepšie ako chaotická neusporiadanosť ulíc.

Na základe preštudovanej literatúry sme dospeli k názoru, ktorý je totožný s autormi, ktorí riešia oplotenie vo vidieckom prostredí. Oplotenie by malo byť v súlade s architektúrou domu. Do vidieckeho prostredia by sa malo voliť oplotenie, ktoré nie je nápadné svojim vzhľadom a nenarúša uličný priestor. Medzi vybrané druhy, ktoré by

---

boli vhodné do vidieckeho prostredia sú: drevené oplotenia (tyčkový, latkový, doskový, prepletaný, mrežový), živé ploty a tiež sa osvedčil otvorený priestor bez oplotenia.

Druhy oplotenia a ich výhody a nevýhody podľa použitého materiálu:

Drevené oplotenie – ochrana proti pohľadom z vonka, vhodné do prírodného typu záhrad, dobré tepelnoizolačné vlastnosti, odolné proti poveternostným vplyvom, nevýhodou je zmršťovanie a stála údržba

Murované oplotenie – pevné, nepriepustné, trváce vo vonkajších podmienkach, masívne, nákladné, cháni proti prachu, emisiám z dopravy a hluku a tiež pohľadom z vonka, pôsobí bariérovu z vonka, vnútri priestoru vytvára intimitu, pri nevhodnej výške čiastočne zakrýva stavbu domu, nevýhodou je izolovanosť od okolitého prostredia a zlý vplyv na dreviny v jeho blízkosti

Oplotenie zo skla – ako funkčná deliaca stena, chráni pred vetrom a zvedavými pohľadmi, použitie tam kde má deliaca stena prepúšťať svetlo

Kovové oplotenie – ozdobná a ochranná funkcia, pevné, trváce, tvárne, pôsobí odľahčene, stabilné, priehľadné, vyznačuje sa ozdobnými prvkami, nevýhoda je hrdzavenie, nezakrýva stavbu, pôsobí ľahko, netieni pozemok, nechráni proti exhalátom, prachom, hlukom a pohľadmi, kombinuje sa so živým plotom alebo s popínavými drevinami

Pletivové oplotenie – primerane nepriepustné, trvanlivé, ľahké, vzdušné, jednoduché, priehľadné, vhodná podpora pre popínavé a plazivé rastliny, najlacnejšie

Oplotenie z plastu – dlhá životnosť, odolné proti poveternostným vplyvom, pevné, nevyžaduje takmer žiadnu údržbu, dlhšia životnosť, odolné proti nárazom a poškrábaniu

Kombinované oplotenie – vhodné na oddelenie verejného a súkromného priestoru pri vstupnej časti pozemku

Živé ploty – na vidieku sa dáva prednosť domácim druhom drevín, chránia pred hlukom a prachom, pred nežiaducimi pohľadmi, nevýhoda je pomalý rast do požadovanej veľkosti, dekoratívne, zlepšujú životné prostredie, oddeľujú priestory alebo ohraničujú pozemok

---

4.2.2 Vzťah oplotenia k uličnému priestoru v riešenej obci

Zostavili sme prehľadnú tabuľku na základe preštudovanej literatúry v ktorej sme uviedli základné druhy oplotení podľa použitého materiálu, ich výhod či nevýhod a vhodného či nevhodného začlenenia sa do vidieckeho uličného priestoru v riešenej obci Ružindol podľa získaných pohľadov v danom teréne a utvorení si vlastného názoru na začlenenie sa oplotenia do zmapovanej obci.

Tab. 1 Základné druhy oplotenia podľa použitého materiálu a ich vhodné či nevhodné začlenenie sa do vidieckeho uličného priestoru v riešenej obci Ružindol podľa získaných pohľadov v danom teréne.

Druh oplotenia	Vhodné oplotenie	Nevhodné oplotenie
Drevené oplotenie	•	
Murované oplotenie		•
Oplotenie zo skla		•
Kovové oplotenie	•	
Pletivové oplotenie		•
Oplotenie z plastu		•
Kombinované oplotenie	•	
Živé ploty	•	
Žiadne oplotenie	•	

---

5 Záver

Predkladaná práca potvrdila tézy naznačené už v prehľade o súčasnom stave riešenej problematiky, overené z terénneho prieskumu lokality v riešenej obci Ružindol. Vhodný výber plotenia a vkusne upravená predzáhradka vplývajú na kvalitu životného prostredia v dedine.

Na základe vykonaných analýz možno konštatovať, že oplotenie v riešenej obci spolu s predzáhradkami plní funkciu skvalitňovania životného prostredia. Netreba zabúdať ani na jeho estetické pôsobenie. To sa uplatňuje hlavne pri tvorbe uličného priestoru. V súčasnej výstavbe a prestavbe rodinných domov chýbajú charakteristické črty, podľa ktorých by sa malo uplatniť zastavanie územia rovnakými typmi domov a z toho vyplývajúcich aj ich oplotení. Nová stavba rodinného domu by mala nadväzovať na vedľajšie domy, ale nie vždy sa k tomu prispôsobí celá ulica alebo celé domoradie.

Predmetom nášho riešenia bolo hodnotenie oplotenia a zelene v uličnom priestore, kde hlavnou snahou bolo prispieť k úprave a k zlepšeniu kvality zelene v predzáhradkách a začleneniu sa do uličného priestoru výberom vhodného oplotenia. S výsledkami práce sme chceli poukázať na možnosti zlepšenia obrazu vidieckeho sídla. K tomuto cieľu by mohli prispieť občania vhodným výberom rastlinného materiálu do predzáhradiek tak, aby sa uličný priestor netrieštil. Najčastejšou chybou je voľba rôznorodaj a nevhodnej skladby rastlín, vysádzanie vysokých drevín do malých predzáhradiek a neznalosť rastlinného materiálu. Pri tvorbe oplotenia sú chybami neprimeraná výška, tvar oplotenia a výber materiálu. Netreba zabúdať ani na esteticko-architektonické pôsobenie, ktoré sa uplatňuje pri tvorbe uličného priestoru.

Bakalárska práca by mala prispieť pri riešení problematiky oplotenia v obciach s použitím vhodného výberu s prihliadnutím na architektonické, estetické a funkčné kritériá. Oplotenie by malo byť v súlade s architektúrou domu, ale malo by vychádzať z miestnych tradícií a materiálových možností. Do vidieckeho prostredia by sa malo voliť oplotenie, ktoré nie je nápadné svojim vzhľadom a nenaruša uličný priestor. Predzáhradka spolu s oplotením by mala byť prepojená so zeleňou uličného priestoru, aby sa neschovávala za tmavými múrmi plotov.

---

6 Zoznam použitej literatúry

BENŽA, M. – SLAVKOVSKÝ, P. 1983. *Pamiatky pre budúcnosť*. Bratislava : ERPO, 1983, 70 s.

BÖHM, Č. a i. 1985. *Záhradná encyklopédia*. Košice, Bratislava : Príroda, 1988. 448 s.

BROOKES, J. 1992. *Najväčšia kniha o záhrade*. Košice : CESTY, 1995. 351 s. ISBN 80-7181-032-0.

FERIANCOVÁ, E. 2005. *Obnova zelene vidieckeho sídla*. Nitra : SPU, 2005. 102 s. ISBN 80-8069-512-1.

HÁJEK, V. 1996. *Upravujeme záhradu II*. Praha : Grada Publishing, 1996. 80 s. ISBN 80-7169-060-0.

HURYCH, V. a i. 1985. *Sadovníctvo I*. Bratislava : Príroda, 1995. 399 s.

HIMMELHUBER, P. 2004. *Předzahrádky, vchody a vjezdy*. Praha : Grada Publishing, a.s., 2004. 96 s. ISBN 80-247-0944-9.

JANTRA, H. 1994. *Nápadito vyriešená obytná záhrada*. Bratislava : Nezávislosť, a.s., 1994. 119 s. ISBN 80-85217-46-5.

JOYCE, D. a i. 2000. *Velká encyklopédia záhrady od A do Z*. Bratislava : Ikar, a.s., 2002. 420 s. ISBN 80-551-0213-9.

Kolektív pracovníkov NP a KC. 1998. *Ľudová architektúra a urbanizmus vidieckych sídiel na Slovensku*. Bratislava : Academic Electronic Press, s. r. o., 1998, 360 s. ISBN 80-88880-23-8.

LEŠINSKÁ, E. 2004. *Moderná záhrada*. Bratislava : Jaga group, s. r. o., 2004. 217 s. ISBN 80-88905-93-1.

MAJCHRÁKOVÁ, E. a i. 2000. *Současný obytný exteriér*. Bratislava : Jaga group, v. o. s., 2000. 121 s. ISBN 80-88905-25-7.

MĚŠŤAN, R. 1981. *Oplocení pozemků*. 2. vyd. Praha : SNTL, 1989. 204 s.

NAGYOVÁ, E. – PALLAGHYOVÁ, Z. 2009. *Sadovnická tvorba*. Bratislava : Príroda, s. r. o., 2009. 135 s. ISBN 978-80-07-01785-6.

SPIŠKA, I. 1991. *Modernizácia rodinných domov*. Bratislava : Alfa, 1991. 192 s. ISBN 80-05-00794-9.

SUPUKA, J. a i. 2008. *Krajinárska tvorba*. Nitra : SPU, 2008. 256 s. ISBN 978-80-552-0135-1.

SUPUKA, J. – Feriancová, E. a i. 2008. *Vegetačné štruktúry v sídlach*. Nitra : SPU, 2008. 504 s. ISBN 978-80-552-0067-5.

SWIFTOVÁ, P. – SZYMANOWSKI, J. 1996. *Záhradné ploty a múry*. Bratislava : Príroda a. s., 1999. 64 s. ISBN 80-07-01093-9.

SZOMOLÁNYIOVÁ, K. a i. 1999. *Rodinný dom*. Bratislava : Antar, s. r. o., 1999. 208 s. ISBN 80-967718-4-1.

Okres Trnava [s.a.] [online] [cit. 2011-5-9]. Dostupné na:

<<http://portal.gov.sk/Portal/sk/Default.aspx?CatID=104&parent=207>>.

Poloha 2008 [online] [cit. 2011-5-9]. Dostupné na:

<http://web.ruzindol.sk/v2/index.php?option=com_content&view=article&id=5&Itemid=6>.

Súčasnosť 2010 [online] [cit. 2011-5-9]. Dostupné na:

<http://web.ruzindol.sk/v2/index.php?option=com_content&view=article&id=2&Itemid=4>.

Trnava 2007 [online] [cit. 2011-5-9]. Dostupné na:

<<http://referaty-seminarky.sk/trnava-2/>>.

Medzi mojím a cudzím 2006 [online] [cit. 2011-5-20]. Dostupné na:

<<http://mojdom.zoznam.sk/cl/10100/108930/Medzi-mojim-a-cudzim>>.

Oplotenie rodinných domov [s.a.] [online] [cit. 2011-5-20]. Dostupné na:

<<http://oplotenie-ploty.sk/oplotenie-rodinnych-domov/chapter/2/>>.

Oplotenie z ušľachtilých materiálov 2009 [online] [cit. 2011-5-20]. Dostupné na:

<<http://urobsisam.topky.sk/stavba-a-rekonstrukcia/materialy-a-vyrobky/oplotenie-z-uslachtilych-materialov-138.html>>.

---

7 Prílohy

1. Širšie vzťahy
2. Riešené záujmové územie
3. Riešená ulica č. 1
4. Riešená ulica č. 2
5. Riešená ulica č. 3, 4, 5
6. 1. Štúdie oplotenia v záujmovom území
7. 2. Štúdie oplotenia v záujmovom území
8. 3. Štúdie oplotenia v záujmovom území
9. 4. Štúdie oplotenia v záujmovom území